

ROZWÓJ PSYCHICZNY DZIECKA W MŁODSZYM WIEKU SZKOLNYM

Opracowanie: E. Kołodziej, W. Jasińska

Rozwój psychiczny dziecka jest bardzo złożony. Dotyczy sfer: rozwoju fizycznego, rozwoju emocjonalnego, intelektualnego i społecznego.

Z biegiem czasu dzieci stają się coraz bardziej samowystarczalne. Potrafią się coraz lepiej posługiwać swoim ciałem, językiem i intelektem. Zmiany w rozwoju nie następują zupełnie dowolnie, podlegają określonym regułom i wzorcom.

Dziecko między 7 a 12 rokiem życia coraz bardziej poszerza swoją wiedzę o świecie, a dojrzewający układ nerwowy umożliwia mu coraz doskonalsze przetwarzanie napływających bodźców. Działanie dziecka, kształtujące jego psychikę i świadomość, rozwija się pod wpływem właściwości wrodzonych, ale i w dużym stopniu środowiska.

Szkoła jest pierwszą w życiu dziecka instytucją, która narzuca mu pewne rygory, wiąże się z szeregiem zmian /środowisko życia, tryb życia, uczenie się/.

1. 1. Krótka charakterystyka rozwoju dzieci w młodszym wieku szkolnym

Siedmiolatki uważane są często za dzieci markotne, oswiałe i chimeryczne .

Są skryte, stronią od ludzi. Ma się wrażenie, że budują poczucie własnej tożsamości. Mimo to ciągle czegoś dotykają, badając wszystko, z czym wejdą w kontakt.

Dziecko siedmioletnie często widzi świat w ciemnych kolorach.

Ośmiolatek charakteryzuje się tym, iż często nie każdą rozpoczętą pracę doprowadza do końca. Jest ekspansywny i szybki, aktywny i zabiegany. Jeżeli coś mu nie wychodzi, natychmiast dramatyzuje.

Dzieci ośmioletnie bardziej niż na siebie, zwracają uwagę na innych, na to co robią i co myślą.

Dziewięciolatek bardziej niż rodziną interesuje się kolegami, koleżankami.

Zdecydowanie mniej dyskutuje, często bezkrytycznie spełnia polecenia dorosłych.

Dziecko dziewięcioletnie potrafi pewne sprawy brać bardzo serio i zamartwiać się nimi. Biadoli często nad ogólnym samopoczuciem.

1. 2. Zaburzenia w zachowaniu dzieci

Okresy większej równowagi, zarówno wewnętrznej, jak i w stosunkach z innymi ludźmi

i światem zewnętrznym u tych dzieci przeplatają się z okresami, kiedy dziecko nie czuje się dobrze z samym sobą i wydaje się być w konflikcie z innymi.

Jeżeli zachowanie dziecka zmienia się nagle na gorsze, to przyczyną nie zawsze jest otoczenie czy trudny charakter, lecz stany równowagi lub nierównowagi psychicznej, które następują cyklicznie po sobie.

U niektórych dzieci stany równowagi i nierównowagi emocjonalnej pojawiają się w sposób chaotyczny. Mamy wówczas do czynienia z zaburzeniami w zachowaniu, do których zaliczamy /Ilg 1994/:

A. NIEUMIEJĘTNOŚĆ SKUPIENIA UWAGI:

- dziecko nie potrafi dokończyć rozpoczętego zadania;
- wydaje się nie słuchać;

- łatwo się rozprasza;
- trudno się koncentruje.

B. IMPULSYWNOŚĆ:

- często robi coś, zanim pomyśli;
- przerzuca się z jednej czynności na drugą;
- nie potrafi zorganizować sobie pracy;
- wymaga ciągłego nadzoru;
- nie umie czekać na swoją kolej.

C. NADPOBUDLIWOŚĆ:

- bez przerwy biega i wspina się;
- nie potrafi usiedzieć bez ruchu, kręci się;
- nie potrafi siedzieć w jednym miejscu przez dłuższy czas;
- rzuca się i wierci w czasie snu.

Ustalając kroki terapeutyczne czy też działania wychowawcze dla dziecka z trudnościami należy okazywać wiele wsparcia, zrozumienia i mieć świadomość złożoności problemu. Pamiętać należy również, że przyczyna złego zachowania dziecka nie zawsze jest od niego zależna.

Co może rodzic?

Akceptacja dziecka takim, jakie jest, współdziałanie z dzieckiem, dawanie mu rozumnej swobody w zależności od jego wieku, uznanie praw dziecka (w tym prawa do autonomii) zapewni mu dobry kontakt z rodzicami i pozwoli na zdobywanie doświadczenia w samodzielnej aktywności bez konieczności zrywania kontaktu z rodzicami w okresie późniejszym /dorastanie/.

Kształtowaniu spójnej, harmonijnej osobowości sprzyjają:

- Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i miłości /stawianie wymagań, podwyższanie wraz

z dorastaniem możliwości dziecka/,

- Stosowanie nagród i kar /pomagają kształtować odporność na stres/, dziecko nie jest nadmiernie chronione przed każdym wysiłkiem, a u dziecka, które jest często chwalone wzrasta poczucie własnej wartości, wiara w siebie, odporność na sytuacje trudne.

Pomagamy dziecku utrzymać, tak trudną dla dziecka, równowagę emocjonalną.

LITERATURA

1. Danilewska J., Agresja u dzieci,
2. Eichelberger W., Jak wychowywać szczęśliwe dzieci, Wydawnictwo INTRA , Warszawa 1994
3. Gordon T., Wychowanie bez porażek . Rozwiązywanie konfliktów między rodzicami a dziećmi, Instytut Wydawniczy PAX , Warszawa 1991
4. Ilg.L., Rozwój psychiczny dziecka, GWP, Gdańsk 1994